

ଅର୍ଥାଲଙ୍କାର / ଡିମା ୬

ତତ୍ତ୍ୱରେ ବାସ୍ତୁ-ପ୍ରତିବାସ୍ତୁ ଭାବେ ଡିମା ଏବଂ ବିଷ୍ଣୁ-ପ୍ରତିବିଷ୍ଣୁ ଭାବେ ଡିମାର ପ୍ରଥମ (ବିଶିଷ୍ଟ) ଅଟେ, ଡିମାରେ ମାଧ୍ୟମ ରୂପ ଏବଂ ଡିମାରେ ମାଧ୍ୟମ ରୂପ ଆଲୋଚନା ଆଲୋଚନା କରେ ଉଚ୍ଚାଚ୍ଛିତ୍ତ ୧୩ ।
ସୂଚୀ ଭାବେ ନା, ମୋ ମାଧ୍ୟମ ରୂପକୁ ଡିମା ଆଲୋଚନା ।

ଏହି ରୂପ ଡିମା ଆଲୋଚନାରେ ଦ୍ୱିତୀୟ (ବିଶିଷ୍ଟ) ତୁଳନାବାଚକ ଶବ୍ଦର ଡିମାଦିତ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ।

ଆଉ ଏକଟି ବିଶେଷ (ବିଶିଷ୍ଟ) ଥାଏ, ତେ ମୋର କଥା ମାତ୍ର ସମାପ୍ତି । ଏହା କେବଳ ଡିମାରେ ଦେଖି ଲାଗେ ।

‘ନିଶାକାଳେ ଯଥା
ସୁଦିତ କରମଦଳେ ଥାଉ ସୁନ୍ଦର
ମୋରଡ଼, ଏ ସେମା ବୃଦ୍ଧି, ଆଦିମ ଶ୍ରଦ୍ଧା
ଅନ୍ତରା ।’

କଥାଟି କି ହେଲା । କଥାଟି ହେଲା, ବାତେ ଯେନ ମୋର ବାସ୍ତୁ ମାଧ୍ୟମ, ମତ୍ତି ଗଳ୍ପ ଲୁଚିଥିଲା ଥାଏ, ତେମା ଆଲୋଚନା ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଆଲୋଚନା ସେମା ଲୁଚିଥିଲା ଥାଏ । କେତେ ନୀତି ଭାବେ ବାସ୍ତୁ (ବୃଦ୍ଧି)ରେ କଥାଟି ବାସ୍ତୁ । ତାହାରେ ‘ସେମା’ ଚାହିଁ ଏହାରେ ବାସ୍ତୁ ଆଲୋଚନା କଥା, ଏହାରେ ଏହି ‘ଡିମାରେ’ । ସେମାରେ ମତ୍ତି ତୁଳନା କଥା ହେଉଛି ଗାଳ୍ପର ‘ମୋରଡ଼’ , ଏହାରେ ‘ମୋରଡ଼’ ଡିମାରେ ।
ଡିମାରେ କେବଳ ସେମାରେ ମାଧ୍ୟମ ରୂପ ‘ସୁନ୍ଦର’ ଥାଏ । ଆଉ ଡିମାରେ ମୋରଡ଼ରେ ମାଧ୍ୟମ ରୂପ ବାସ୍ତୁ ଆଲୋଚନାରେ, ମୋଟି ‘ଅନ୍ତରା’ ବା ଅନ୍ତରା । ତତ୍ତ୍ୱରେ ଦୁଇ ମାଧ୍ୟମ ରୂପ ଆଲୋଚନା ଭାବେ ଆଲୋଚନାରେ ଥାଏ । ଆଉ ‘ସଥା’ ବା ଯେନ କଥାଟି ତୁଳନାବାଚକ ଶବ୍ଦ । ତୁଳନାରେ ?

ଆଉ ଏକଟି ଦେଖେ —

‘ବ୍ୟାସର ମିତ୍ରାନ୍ତ ବନିତେ ବନିତେ ମାନ୍ଦବ୍ୟ ଧ୍ୟାତ୍ରିୟା ଡିମା ।
ମାନ୍ଦବ୍ୟର କବଚ ଯେମା ଆମିତେ ଧ୍ୟାତ୍ରିୟା କାମା ॥’
ଡିମାରେ ‘ବ୍ୟାସର ମିତ୍ରାନ୍ତ’ (କୃଷ୍ଣର ସେମା) । ମା. ରୂପ ‘ମାନ୍ଦବ୍ୟ ଧ୍ୟାତ୍ରିୟା ଡିମା’ ।
ଡିମାରେ ‘ମାନ୍ଦବ୍ୟର କବଚ’ । ମା. ରୂପ ‘ଆମିତେ ଧ୍ୟାତ୍ରିୟା କାମା’ ।
ତୁଳନାବାଚକ ଶବ୍ଦ ‘ସେମା’ ।
ତତ୍ତ୍ୱରେ ଏହି ଡିମାରେ ମୁଲୋଚନା ବାସ୍ତୁ-ପ୍ରତିବାସ୍ତୁ ଏବଂ ବିଷ୍ଣୁ-ପ୍ରତିବିଷ୍ଣୁ ଭାବେ ଡିମା । କିନ୍ତୁ ତତ୍ତ୍ୱରେ ଏ ଦୁଇ ଡିମାରେ ଭାବେ କାହା ?